

Europejskie Centrum Edukacji dla Demokracji

Poznań, marzec 2025

KONSOLIDACJA EDUKACJI DEMOKRATYCZNEJ NA POZIOMIE UE JAKO TARCZA DEMOKRACJI (STR. 3)

PRZEŁOM 2023r. (STR. 5)

POLSKI BRAND- KOMPONENTY (STR. 6)

POLSKI BRAND - PODSTAWĄ EDUKACJI DEMOKRATYCZNEJ (STR. 7)

WSPÓLNA SPRAWA - APEL (STR. 8)

WSPÓLNYM GŁOSEM (STR. 9)

ZESPÓŁ ECED (STR. 12)

MISJA I CELE ECED (STR. 14)

LOKALIZACJA ECED W POLSCE (STR. 15)

KONSOLIDACJA NA RZECZ

WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I POKOJU (STR. 17)

STRUKTURA ECED (STR. 18)

Departament Strategiczny (str. 19)

Departament Finansowo-Organizacyjny (str. 19)

Departament Badań Naukowych
(str. 20)

Działanie 1.1:
Lexometria - nowa metoda badań legislacji
dotyczącej praw podmiotowych
(str. 20)

Departament Projektów Edukacyjnych
(str. 22)

Działanie 2.1:
Wielostronna
edukacja demokratyczna
(str. 22)

Departament Kształcenia i Rozwoju
(str. 24)

Działanie 3.1:
Aktywizacja młodzieży
do współpracy na rzecz demokracji
(str. 24)

Departament Inicjatyw Społecznych
(str. 26)

Działanie 4.1:
Spektrum pro-demokratycznych inicjatyw edu-
kacyjnych - współtworzenie i upowszechnianie
(str. 26)

Departament Monitoringu Językowego i Komunikacji (str. 27)

Departament Prawny (str. 27)

ECED - BRIEF (STR. 28)

ECED - KONCEPCJA DALSZEGO ROZWOJU (STR. 29)

Konsolidacja edukacji demokratycznej na poziomie UE jako tarcza demokracji

DLACZEGO POTRZEBUJEMY SKONSOLIDOWAĆ EDUKACJĘ DEMOKRATYCZNĄ NA POZIOMIE UE?

Świadomość obywateli korzyści płynących z członkostwa w UE i z demokracji to główny filar naszego bezpieczeństwa, gdyż zapobiega ona oddaniu władzy w ręce wrogów wartości budujących wspólnotę euroatlantycką oraz jedność Unii Europejskiej.

Oznacza to, że

największym zagrożeniem dla bezpieczeństwa Polski oraz UE jest dewastowanie świadomości obywateli, urabianie ich poglądów w sprawie sensu istnienia Wspólnoty i wartości demokratycznego państwa, na modłę też suflowanych z zewnątrz – przez reżimy autorytarne i od wewnątrz – przez rodzime środowiska populistyczne i antydemokratyczne. Efekty tej dewastacji bezpośrednio przekładają się na decyzje wyborców, i dewastacja ta doprowadza do wojny kognitywnej o umysły, którą opcja liberalno-demokratyczna przegrywa, o czym świadczą wyniki kolejnych wyborów powszechnych w UE.

Przy braku spójnych i długofalowych strategii edukacyjnych demokracja się ewidentnie degraduje, a skutkiem braku wspólnych unijnych rozwiązań jest to, że Europa pozostaje bezbronna i zagrożona jest upadkiem. Konsolidacja na poziomie edukacji – rozumianej szeroko jako wyposażanie obywateli UE (zwłaszcza najmłodszych pokoleń) w mechanizmy obronne przed populizmem i dezinformacją – to prawdziwa i najlepsza **tarcza demokracji.
Obywatel świadomy tych form manipulacji to obywatel bezpieczniejszy.**

Potrzebujemy zaktualizowanej „architektury” Unii Europejskiej na poziomie edukacji.

Potrzebujemy wzmocnić „demokratyczną szczepionkę informatyczną”, przypominając wyborcom, co zyskują dzięki UE oraz demokracji, i – tym samym – co mogą stracić, gdy przestaną popierać unijną jedność i demokratyczne wartości, opowiadając się za opcjami przeciwstawnymi.

Brak edukacji demokratycznej na poziomie UE ma negatywny wpływ na demokrację unijną i nasze wspólne bezpieczeństwo.

Brak konsolidacji to *założycielski błąd niedopatrzenia*, który kłóci się ze zdrowym rozsądkiem i który Polska ramach swojej prezydencji w Radzie UE (na bazie „Polskiego brandu”) może zacząć naprawiać i wzmocnić swoją rolę w UE.

Z powyższego wprost wynika potrzeba ośrodka na poziomie europejskim konsolidującego działania w zakresie edukacji demokratycznej powołanego celem

**BADANIA procesów demokratyzacji
PROJEKTOWANIA strategii edukacyjnych
KSZTAŁCENIA nauczycieli i uczniów
PROMOWANIA demokratycznych wartości**

STRENGTHS	WEAKNESSES
<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne strategie edukacyjne oznaczają wzrost konkurencyjności, trwałości i bezpieczeństwa Europy • UE dysponuje szerokim polem różnych doświadczeń, zaś ich wymiana może – analogicznie do świata np. biznesu i handlu – mieć doskonały wpływ na wyniki • Podstawą wspólnoty są (zbieżne) wartości, zaś (rozbieżne) systemy są jedynie ku nich środkiem • UE zakłada wspólną europejską tożsamość, a to, na ile jest ona ukształtowana na miarę wyzwań współczesności zależy od edukacji (i jej realności) 	<ul style="list-style-type: none"> • UE niedomaga w szczególności tam, gdzie nie jest w stanie wypracować wspólnego stanowiska • Brak wspólnych standardów edukacyjnych sprzyja nierównościom edukacyjnym i różnicom w poziomie życia, a przez to destabilizacji społecznej w Europie • Przy braku wspólnej agendy i bez ujednoczonych systemów przepływu informacji „plon zbiera” dezinformacja, populizm i zaściankowość • Zawężenie spektrum możliwości edukacyjnych (przy braku polityk unijnych) zamazuje cały sens UE
OPPORTUNITIES	THREATS
<ul style="list-style-type: none"> • To edukacja pozwala na wypracowanie wspólnych uniwersalnych wartości leżących u podstaw istnienia Unii Europejskiej i przeciwdziałania złym tendencjom • Częściowa koordynacja edukacji na poziomie UE może przynieść korzyści w zakresie spójności społecznej (bez naruszania suwerenności państw w zakresie ich unikalnych/tradycyjnych podejść edukacyjnych) • Programy (na poziomie szkolnictwa wyższego) takie jak np. Erasmus+ wskazuje na wielorakie korzyści; poszerzenie takiej współpracy na poziom podstawowy i średni to cenny krok w kierunku większej integracji • Wspólna polityka oświatowa to kierunek w stronę deregulacji i nowoczesnego porządku w oświacie [zapoczątkowanego w Roku Przełomu w Polsce] 	<ul style="list-style-type: none"> • Państwa członkowskie działające indywidualnie mogą mieć trudność z szybką modernizacją edukacji (a wspólna polityka mogłaby ten proces przyspieszyć) • Utożsamianie wspólnej strategii edukacyjnej UE z myśleniem autorytarnym/totalitarnym oznacza ryzyko binarnego (zero-jedynkowego) myślenia o świecie i wykluczanie demokracji liberalnej • Brak konsolidacji na poziomie edukacji podtrzymuje nieufność państw członkowskich względem siebie (podobnie jak działoby się na poziomie prawnym przy braku ujednoczeń legislacyjnych) • Deficyty edukacyjne dowolnego państwa członkowskiego zagrożają wszystkim pozostałym (na poziomie ekonomicznym, klimatycznym, itd.)

PRZEŁOM 2023 ROKU – POLSKI PRO-DEMOKRATYCZNY „BRAND”

W 2023 roku w Polsce wydarzył się przełom: wbrew masowej propagandzie i licznym populistycznym głosom, społeczeństwo opowiedziało się za formacjami PRO-DEMOKRATYCZNYMI.

Polska wzmocniła swój prodemokratyczny „BRAND” na arenie międzynarodowej, na której w tym samym czasie obserwowaliśmy ruchy przeciwne i odwracanie się społeczeństw i władz od demokracji.

Na bazie tego przełomu zrodziła się idea ECED – europejskiego centrum pożytkującego przełom 2023 roku i utrwalającego pro-demokratyczny kierunek rozwoju i demokracji.

Polska to dziś najlepsze miejsce dla prężnego międzynarodowego ośrodka, w którym spotykają się pro-demokratyczne strategie edukacyjne i silnie oddani im ludzie.

CENTRUM ECED

- założone w 2024 r. w Polsce, jako EDUKACYJNY BEZPIECZNIK DEMOKRACJI, ośrodek konsolidujący demokratyczną myśl edukacyjną w Europie i na świecie
- WSPIERANE i INSPIROWANE przez teoretyków i praktyków edukacji demokratycznej, naukowców, nauczycieli, aktywistów, specjalistów światowej sławy
- powołane w celu BADANIA demokratyzacji, PROJEKTOWANIA strategii edukacji demokratycznej, KSZTAŁCENIA nauczycieli i uczniów, oraz PROMOWANIA wartości demokratycznych
- GROMADZĄCE liczne PODMIOTY EDUKACYJNE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ DEMOKRACJI, w tym szkoły, organizacje, stowarzyszenia i inne

Polski brand - komponenty

W ostatnich latach Polacy – nie po raz pierwszy w dziejach – stali się wzorem dla innych społeczeństw, na polu obrony wartości humanitarnych i demokratycznego modelu wspólnoty państwowej. Kluczową rolę odegrały w tym cztery komponenty tej obywatelskiej postawy:

SPRAWCZOŚĆ

- uwidoczniła przez obywatelską postawę Polaków w wyborach 2023 roku

WSPÓLNOTOWOŚĆ

- uwypuklona przez skuteczne działania samorządów i organizacji pozarządowych

WRAŻLIWOŚĆ

- wykazana przez Polaków w następstwie agresji Rosji na Ukrainę

PODMIOTOWOŚĆ

- podkreślona przez opór względem uprzedmiotawiających nas władz

Polski brand – podstawą edukacji demokratycznej

Powyższe komponenty „polskiego brandu” przyjmujemy jako **cztery filary edukacji demokratycznej** rozpatrywanej z perspektywy jednostki, a tym samym jako **spójną propozycję edukacji obywatelskiej do przyjęcia i zastosowania na obszarze całej Unii Europejskiej**. Tak, jak komponenty te wypuklił przełom 2023 roku, tak warto je promować i utrzymywać na poziomie europejskim, także globalnym.

Komponenty te mają charakter wzajemnie komplementarny, a każdy z nich jest równie istotny.

SPRAWCZOŚĆ – na poziomie skutecznych **DZIAŁAŃ**

WSPÓLNOTOWOŚĆ – na poziomie wspólnych **WARTOŚCI**

WRAŻLIWOŚĆ – na poziomie dojrzałej **EMOCJONALNOŚCI**

PODMIOTOWOŚĆ – na poziomie sposobu **MYŚLENIA**

Tym samym, model edukacji demokratycznej powstały na bazie polskiego brandu:

- wypełnia kryteria **kształcenia wielostronnego**, czyli obejmującego cztery domeny kształcenia – pragmatyczną, aksjologiczną, afektywną, oraz poznawczą;
- wskazuje na konieczność szerokiej **współpracy interdyscyplinarnej**, na forum kraju, kontynentu i całego globu;
- wyznacza **konkretny kierunek** dla badań, projektów, zajęć oraz inicjatyw edukacyjnych;
- wychodzi naprzeciw krajowej i międzynarodowej **potrzebie spójności** – a przez to służy on bezpieczeństwu i pokojowi.

Wspólna sprawa - APEL

Przyjmując jako punkt wyjścia:

POLSKI BRAND jako WSPÓLNY OBYWATELSKI DOROBEK
POLSKĘ JAKO EUROPEJSKI KAMPUS DEMOKRACJA

postawiliśmy sobie następujące cele nadrzędne:

- promocja Polski jako lidera w zakresie edukacji pro-demokratycznej,
- stworzenie trwałej spuścizny polskiej prezydencji w Unii Europejskiej,
- konsolidacja, na poziomie europejskim, działań osób i podmiotów zaangażowanych w edukację pro-demokratyczną,
- stworzenie platformy dla realizacji skutecznej pracy na rzecz wolności i sprawiedliwości, bezpieczeństwa i pokoju.

W tej wspólnej sprawie **APELUJEMY O ZAAGAŻOWANIE I WSPARCIE:**

- na poziomie decyzyjno-promocyjnym

EUROPARLAMENTARZYSTÓW	dla wykorzystania Ich kadencji w PE do podniesienia statusu RP
POSŁÓW I SENATORÓW	dla utrwalenia przewagi prodemokratycznych sił politycznych
SAMORZĄDOWCÓW	dla wzmocnienia przemian demokratycznych w skali lokalnej
DZIENNIKARZY	dla zachowania wolności mediów i rozwoju ich edukacyjnego wymiaru

- na poziomie merytorycznym

NAUKOWCÓW RÓŻNYCH SPECJALNOŚCI	dla wypracowania interdyscyplinarnego ujęcia demokracji i jej wielowarstwowych badań empirycznych
PRZEDSTAWICIELI ŚWIATA KULTURY	dla przełożenia polskiego brandu na język kultury i jego rozpowszechnienie
SPOŁECZNIKÓW AKTYWNYCH W NGOs	dla uzyskania efektu synergii poprzez wymianę doświadczeń i zasobów
REPREZENTANTÓW PLACÓWEK EDUKACYJNYCH	dla konsolidacji różnych strategii edukacji demokratycznej

ZAPRASZAMY PAŃSTWA DO PRZYJĘCIA ROLI **AMBASADORÓW ECED** W PAŃSTWA ŚRODOWISKACH

Wspólnym głosem

LIST WSPARCIA

Mocno popieram działalność Europejskiego Centrum Edukacji dla Demokracji, którego wagę i istotność trudno przecenić w świetle dzisiejszych zmian niedemokratycznych występujących w Europie i na świecie. Wierzę, że Centrum ECED może znacząco przyczynić się do globalnego powrotu na demokratyczną ścieżkę.

Uznając, iż — zgodnie ze słowami Nelsona Mandeli, na których bazuje Centrum ECED — edukacja to najpotężniejsza broń, jaką można zastosować do zmiany świata, wyrażam moje poparcie dla ECED i podzielam jego pogląd, iż w celu zachowania demokratycznego porządku w Europie, pilnie potrzebne są pro-demokratyczne programy edukacyjne.

SYGNATARIUSZE

- **Prof. dr hab. Witold Orłowski** (Akademia Finansów i Biznesu Vistula)
- **Aktor Olgierd Łukaszewicz** (Stowarzyszenie My Obywatele UE)
- **Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński** (Polska Akademia Nauk)
- **Fathali M. Moghaddam**, Psychology Professor (Georgetown University, Washington DC, USA)
- **Prof. dr hab. Krzysztof Konarzewski** (profesor emeritus Uniwersytetu Warszawskiego)
- **Dr hab. Mirosław Wyrzykowski** (profesor emeritus Uniwersytetu Warszawskiego)
- **Prof. dr hab. Andrzej Zoll** (profesor honorowy Uniwersytetu Jagiellońskiego, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku)
- **Dr hab. Jolanta Jakubowska-Hara** (Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk)
- **Prof. dr hab. Włodzimierz Wróbel** (Uniwersytet Jagielloński; Sąd Najwyższy)
- **Prof. dr hab. Dariusz Rott** (Uniwersytet Śląski w Katowicach; Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)
- **Micha de Winter, Professor Emeritus** (University of Utrecht, Netherlands)
- **Prof. dr hab. Andrzej Rycharc** (Polska Akademia Nauk, Instytut Filozofii i Socjologii)
- **Kerry Kennedy, Professor Emeritus** (Education University of Honk Kong & University of Johannesburg)
- **Prof. dr hab. Antoni Dudek** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
- **Mark Brennan, Ph.D. Professor** (The Pennsylvania State University; UNESCO Chair on Global Citizenship Education)
- **Prof. dr hab. Anna Pacześniak** (Uniwersytet Wrocławski)
- **Dr hab. Anna Siewierska, prof. UR** (Instytut Nauk o Polityce, Uniwersytet Rzeszowski)
- **Pat Dolan, M.Litt., Ph.D. Professor** (University of Galway, Republic of Ireland; UNESCO Child and Family Research Centre)
- **Jerzy Stępień**, Uczelnia Łazarskiego
- **Adwokat Przemysław Rosati** (Naczelna Rada Adwokacka)

- **Dr hab. Małgorzata Zachara-Szymańska** (Uniwersytet Jagielloński; European University Institute)
- **Dr Jowanka Jakubek-Lalik** (Zakład Nauki Administracji, Wydział Prawa i Administracji UW)
- **Sędzia Igor Tuleya** (Sąd Okręgowy w Warszawie)
- **Sędzia Paweł Juszczyzn** (Sąd Rejonowy w Olsztynie)
- **Prof. dr hab. Wiesław Łukaszewski** (Uniwersytet SWPS)
- **Dr hab. Michał Rusinek, prof. UJ** (Uniwersytet Jagielloński)
- **Dr hab. Małgorzata Molęda-Zdziech, Profesorka SGH** (Katedra Studiów Politycznych, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie)
- **Artur Barciś** (aktor, reżyser)
- **Dominika Zamara, śpiewaczka operowa-sopran** (Mediolan, Włochy)
- **Tiziano Bedetti, kompozytor** (Profesor Konserwatorium Muzycznego Adria, Włochy)
- **Adwokat Michał Wawrykiewicz** (Parlament Europejski)
- **Aleksander Kwaśniewski** (Prezydent RP 1995–2005)
- **Wiesław Rentowski** (kompozytor i dyrygent; Prezydent Związku Kompozytorów Teksasu; Prezydent Związku Kompozytorów Amerykańskich)
- **Prof. dr hab. Roman Leppert** (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
- **Dr hab. Karolina Borońska-Hryniewiecka** (Uniwersytet Wroclawska, Paris I-Panthéon-Sorbonne)
- **Monika Piątkowska** (Izba Zbożowa-Paszowa w Warszawie, Prezes Izby)
- **Piotr Piotrowicz** (Stowarzyszenie Mediów Lokalnych, Prezes Zarządu)
- **Mateusz Orzechowski** (Stowarzyszenie Mediów Lokalnych, Wiceprezes Zarządu)
- **Prof. dr hab. Danuta Plecka** (Instytut Politologii, Uniwersytet Gdański)
- **Ewa Kopacz** (Europosłanka, była Premier RP)
- **Dr hab. Tomasz Słomka, prof. UW** (Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski)
- **Katarzyna Kierzek-Koperska** (Posłanka na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej)
- **Hans Scheltema, psycholog, autor** (The Peaceable School, z ramienia The CED-Holland)
- **Bogdan Zdrojewski** (Parlament Europejski)
- **Dr hab. Monika Haczkowska, prof. PO, adwokat** (Politechnika Opolska)
- **Prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak** (Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski)
- **Dr hab. Anna Perkowska-Klejman, prof. ASP** (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)
- **Prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski** (Uniwersytet Łódzki)
- **Bożenna Hołownia** (Posłanka na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej)
- **Marcin Bazylak** (Prezydent Miasta Dąbrowa Górnicza)
- **Jerzy Łóźniak** (Prezydent Miasta Jeleniej Góry)
- **Agnieszka Rupniewska** (Prezydent Miasta Zabrze)
- **Prof. dr Johannes Drerup** (Wolny Uniwersytet w Amsterdamie)
- **Profesor Peter Levine** (Jonathan M. Tisch College of Civic Life, Tufts University)
- **Karol E. Sultan** (Summer Institute of Civic Studies, co-founder and former co-director)
- **Dr habil. Julian Culp, Associate Professor** (Center for Critical Democracy Studies, The American University of Paris)
- **Michael W. Apple, Professor Emeritus** (University of Wisconsin-Madison School of Education)
- **Prof. dr hab. Radosław Markowski** (Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Uniwersytet SWPS)
- **Profesor Krassimir Stojanov** (Catholic University of Eichstaett-Ingolstadt)
- **Profesor Chad Hoggan** (Adult & Lifelong Education, North Carolina State University)

- **Nic Cheeseman, Professor of Democracy**
(International Development Department,
University of Birmingham)

ZESPÓŁ ZAŁOŻYCIELSKI

- **Edward Boudewijn Skubisz**
(Holenderskie Szkoły Dialogu, Fundacja Dom Anne Frank z siedzibą w Amsterdamie)
- **Prof. dr hab. Paweł Chmielnicki**
(Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii)
- **Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska**
(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk)
- **Dr Michał Daszkiewicz**
(Uniwersytet Gdański, Instytut Pedagogiki; International Association for the Educational Role of Language)
- **Dr hab. Monika Dobska, Prof. UE w Poznaniu**
(Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Poznaniu)
- **Dr hab. Elżbieta Górnikowska-Zwolak**
Prof. UŚ w Katowicach
(Uniwersytet Śląski w Katowicach)
- **Marceli Hązła**
doktorant w Instytucie Gospodarki Międzynarodowej (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu)
- **Dr hab. Wawrzyniec Konarski**
(Profesor i Rektor Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie)
- **Dr Małgorzata Kosiorek**
(Uniwersytet Łódzki)
- **Dr hab. Beata Krzywosz-Rynkiewicz**
Profesor UWM w Olsztynie
(Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
- **Dr Magdalena Lemańczyk**
(Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk)
- **Dr hab. Astrid Męczkowska-Christiansen**,
Profesor AMW w Gdyni
(Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni)
- **Barbara Młodziejewska**
(Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka)
- **Dr Radosław Nawrocki**
(Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu)
- **Prof. dr hab. Bolesław Niemierko**
(Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Psychologii w Sopocie)
- **Prof. dr hab. Anna Odrowąż-Coates**
(Akademia Pedagogiki Społecznej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Prorektor ds. Rozwoju, Kierowniczka Katedry UNESCO im. Janusza Korczaka)
- **Dr Maciej Pisz**
(Zakład Praw Człowieka Uniwersytetu Gdańskiego)
- **Remigiusz Rutkowski**
prawnik (Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu)
- **Barbara Janina Sochal**
(Komisja Edukacji Narodowej RP – Prezydentka Federacji, Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka – przewodnicząca stowarzyszenia)
- **Dr hab. Arkadiusz Stempin**
Prof. Uczelni Korczaka w Warszawie, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i Uniwersytetu Alberta Ludwika we Freiburgu)
- **Paulina Stochniałek**
Dyrektor Europejskiego Centrum Edukacji dla Demokracji
- **Dr hab. Teresa Wejner-Jaworowska**
Profesor Społecznej Akademii Nauk w Łodzi
- **Dr Anna Zasada-Chorab, Profesor Uczelni Korczaka w Katowicach**

(działan Wydziału Nauk Społeczno-
Pedagogicznych)

– **Waldemar Zbytek**

Prezes Zarządu Fundacji Warszawski Instytut
Bankowości, Przewodniczący Komitetu

Organizacyjnego Roku Edukacji Ekonomicznej
2024 ogłoszonego przez Senat RP

– **Dr Włodzimierz Zydorczak**

Prezes Zarządu Fundacja Collegium Nobilium
Novum

Misja i cele ECED

Misja

EUROPA obserwuje obecnie erozję systemów demokratycznych oraz próby wewnętrznej destabilizacji swojej jedności.

Z tego względu, jeżeli Unia Europejska aspiruje do zachowania trwałości i zapewnienia swojego rozwoju i poszerzenia, jej państwa członkowskie pilnie potrzebują

(1) rozwiązań edukacyjnych służących sprawczości obywatelskiej wszystkich pokoleń na bazie zasady, iż demokracji można uczyć na drodze jej aktywnego praktykowania w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej w kontekście; **(2)** strategii wychowawczych wzmacniających identyfikację i poczucie wspólnotowości w wymiarze lokalnym, narodowym i europejskim; **(3)** kształcenia pozwalającego przeciwdziałać szerzącej się dezinformacji poprzez wypracowanie kompetencji poznawczych i krytycznego myślenia obywateli; **(4)** szkół rozwijających świadomość prawną i ekonomiczną obywateli i przyczyniającej się do wzrostu zaufania społecznego.

Demokratyzacja społeczeństw jest najpilniejszym i najważniejszym zadaniem XXI w., i aby osiągnąć jej cele, potrzebna jest rozbudowana współpraca międzynarodowa na płaszczyźnie edukacji. Europa wyraźnie potrzebuje centrum międzynarodowego tworzącego pro-demokratyczne strategie edukacyjne.

Cele

Centrum ECED to szeroko rozumiany europejski pro-demokratyczny hub edukacyjny, generujący, gromadzący oraz upowszechniający wiedzę i doświadczenia służące demokracji. Zlokalizowane w Polsce, Centrum ECED wspiera wspólnotowość Europy i wypełnia lukę na płaszczyźnie edukacji. Traktując edukację jako podstawę pozytywnych zmian lokalnych i globalnych, Centrum funkcjonować ma jako swoisty "bezpiecznik" demokracji, która potrzebuje obrony przed tendencjami dekonstrukcji szerzącymi się obecnie w świecie. Tak więc ECED opiera się na rozumowaniu, iż nasze bezpieczeństwo może być znacząco wzmocnione poprzez dobrze ugruntowane nauczanie demokratyczne i uczenie się.

Lokalizacja ECED w Polsce

Polska wniosła znaczący wkład w rozwój i ochronę demokracji – w przeszłości oraz w ostatnich latach, co można rozpatrywać z dwóch komplementarnych perspektyw:

(A) perspektywy wewnętrznej: podczas gdy w przeszłości to w Polsce narodziła się Solidarność, która wywołała proces demokratyzacji w różnych krajach Europy, obecnie Polska jest miejscem, gdzie formacje pro-demokratyczne wygrały wybory parlamentarne, lokalne i europejskie – pomimo izolacjonistycznego trendu zyskującego popularność w Europie i na świecie. Polska jest krajem, który ostatnio wykazał daleko idącą solidarność wobec Ukraińców uciekających ze swojej ogarniętej wojną ojczyzny, tym samym demonstrując głębokie poczucie wspólnotowości. Tak więc Polska stała się najjaśniejszym punktem na demokratycznej mapie Europy, zaś ECED ma na celu budowanie na bazie wspomnianych zwycięstw oraz wzmacnianie i przekazywanie polskiego pro-unijnego doświadczenia na poziomie edukacji.

(B) perspektywa wewnętrzna: Rzeczpospolita Polska to jednocześnie państwo, w którym dzięki działalności różnych środowisk wypracowany został istotny prodemokratyczny dorobek na kilku płaszczyznach, tj.:

- na płaszczyźnie społeczno-politycznej: w 2023 roku **przełamana została dominacja sił politycznych demontujących fundamenty systemu demokratycznego**: 15 października 2023 r. był w Polsce zwycięstwem demokracji porównywalnym z pierwszymi, częściowo wolnymi wyborami w roku 1989. Po 8 latach społeczeństwo polskie, mimo usilnej indoktrynacji, opowiedziało się po stronie wartości demokratycznych. Zwycięstwo opcji pro-demokratycznych i pro-europejskich – mające miejsce w momencie, gdy Polska dumnie świętuje 25 lat samorządu terytorialnego i 20 lat swojej obecności w UE – postawiło Polskę w roli lidera dbałości o wartości gwarantujące wolność i bezpieczeństwo;
- na płaszczyźnie pedagogicznej: dziedzictwo humanistyczne Janusza Korczaka/Henryka Goldszmita, którego działalność społeczna oraz dorobek pedagogiczny i pisarski są świadectwem troski o dobro dziecka człowieka, domagania się podmiotowego traktowania z poszanowaniem jego godności i należnych mu praw. Doświadczenie dwóch placówek opiekuńczych dla dzieci – Domu Sierot, zarządzanego wspólnie przez Stefanię Wilczyńską, oraz Naszego Domu, założonego przez Marynę Falską – dostarczył podstaw dla długoletniego nowatorskiego eksperymentu wychowawczo-społecznego, w ramach którego uczniowie uczyli się demokracji poprzez jej codzienne praktykowanie. Bazując na spuściźnie Janusza Korczaka, coraz więcej pozarządowych organizacji i instytucji włączyło się do społecznego, polskiego i międzynarodowego, ruchu korczakowskiego;

- na płaszczyźnie interdyscyplinarnej: wdrożenie interdyscyplinarnego modelu badawczego opartego na idei kształcenia wielostronnego. Model ten (omówiony szerzej w Annalach publikowanych przez grupę inicjatywną Centrum ECED) wskazuje na konieczność uwzględnienia w ramach edukacji demokratycznej czterech pytań – Jak wartościujemy demokrację? Co robimy na rzecz demokracji? Co czujemy względem demokracji? Jak rozumiemy demokrację?, czyli wymóg takiej edukacji, która demokrację traktuje przez pryzmat aspektów aksjologicznych, pragmatycznych, emocjonalnych i poznawczych. Taka forma demokratyzacji ma dwa podstawowe walory: czyni demokrację osobistym doświadczeniem edukacyjnym oraz dopuszcza do głosu różne dziedziny nauki i sposoby doświadczania rzeczywistości, u których podstaw leży często bardzo zróżnicowany język i sposób myślenia;
- na płaszczyźnie naukowej: opracowanie tak zwanej lexometrii w Polsce. Lexometria to unikalna metoda badawcza, pozwalająca kompleksowo ustalać wymiar długookresowego zaangażowania prawodawcy w realizację poszczególnych polityk legislacyjnych. Obejmuje ekspercką analizę danych o przyjmowanych przez organy legislacyjne celach działania, a także zastosowanie narzędzi modelowania matematycznego do przetwarzania i prezentacji zagregowanych danych. Pozwala na wykrywanie głębokich powiązań pomiędzy procesami społeczno-gospodarczymi, a aktywnością legislatur. Umożliwia w ten sposób stawianie diagnozy w zakresie kierunków zmian ładu społeczno-prawnego. Zaletą zastosowania metody jest to, że jest już od lat stosowana w odniesieniu do ponad 30-letniej działalności ustawodawczej jednego państwa (Polski).

To wszystko sprawia, że Polska stała się w pełni odpowiednią lokalizacją dla Europejskiego Centrum Edukacji dla Demokracji oraz uzasadnia to, że Polska zyskuje rolę lidera w umacnianiu narażonej na szwank jedności UE.

Konsolidacja na rzecz wolności i solidarności, bezpieczeństwa i pokoju

Struktura ECED

Europejskie Centrum Edukacji dla Demokracji ma przede wszystkim na celu realizację czterech zadań:

badanie
procesu
demokratyzacji

projektowanie
strategii
edukacyjnych

kształcenie
nauczycieli i
uczniów

promowanie
demokratycznych
wartości

stąd cztery centralne departamenty.

Departament Strategiczny

Departament Finansowo-Organizacyjny

Departament Badań
Naukowych

Departament Projektów
Edukacyjnych

Departament
Kształcenia i Rozwoju

Departament Inicjatyw
Społecznych

Departament Monitoringu Językowego i Komunikacji

Departament Prawny

Departament Strategiczny

Departament Strategiczny wyznacza ogólną linię funkcjonowania i rozwoju ECED. Biorąc pod uwagę aktualne procesy i rozwój sytuacji, stara się on uwydatnić wpływ i wydajność Centrum. W tym celu, Departament Strategiczny zapewnia spójność i współpracę pomiędzy wszystkimi pozostałymi departamentami.

W szczególności, departament konsoliduje i wzmacnia działalność Centrum poprzez realizację swoich czterech komplementarnych strategicznych działań odnoszących się do:

- MISJI I CELÓW ECED: ustanawia kierunek i odpowiednio dostosowuje cele szczegółowe;
- LUDZI I PODMIOTÓW: dociera do jednostek oraz instytucji podzielających cele ECED;
- DZIAŁAŃ I WYDARZEŃ: określa inicjatywę Centrum oraz jego zewnętrzne zaangażowanie; oraz
- TECHNOLOGII I ZASOBÓW: proponuje formy rozwoju potencjalnie wspierające efekt ECED.

Departament Finansowo-Organizacyjny

Ogólnym (zasadniczo oczywistym) zadaniem departamentu jest kierowanie finansową i organizacyjną stroną funkcjonowania ECED oraz zapewnienie sprawnej realizacji badań, projektów, programów, inicjatyw i analiz Centrum. Departament utrzymuje regularny kontakt i współpracę z organami regulacyjnymi UE oraz odpowiednimi jednostkami partnerów Centrum.

Departament Badań Naukowych

Przedmiotem działania Departamentu Badań Naukowych jest stałe dostarczanie Komisji Europejskiej i władzom państw członkowskich diagnozy naukowej na temat kierunków zmian ładu społeczno-prawnego oraz stanu percepcji i oczekiwań społecznych w zakresie realizacji polityk unijnych.

Zadania te realizowane będą w pierwszej kolejności poprzez programy badawcze zainicjowane w ramach Europejskiego Roku Edukacji dla Demokracji. Pierwszym z nich są badania lexometryczne, dzięki którym organy UE oraz władze krajów członkowskich będą uzyskiwały, w ramach corocznych raportów, wiarygodną, oczyszczoną z szumu informacyjnego i manipulacji propagandowych informację, w jaki sposób europejskie legislatury wywiązują się z budowania ładu normatywnego, leżącego w interesie demokracji i obywateli. Badania prowadzone przy zastosowaniu metody lexometrii będą uspołeczniane poprzez prowadzenie corocznie aktualizowanego rankingu zgodności kierunków polityk legislacyjnych realizowanych przez legislatury państw członkowskich UE z kierunkami polityk legislacyjnych realizowanych przez organy Unii Europejskiej. Ranking taki będzie budował zaufanie do państw członkowskich i polityki ich władz (bądź obniżał poziom tego zaufania), zarówno w sferze społecznej, jak i ekonomicznej, na takiej samej zasadzie jak istniejące obecnie rankingi dotyczące wiarygodności państw wpływają na decyzje inwestorów na rynkach finansowych. Co więcej, pozycja danego kraju w rankingu będzie stymulowała do określonych działań w sferze polityki legislacyjnej, tak samo, jakma to miejsce w przypadku rankingów istniejących obecnie. Uspołecznianie wyników badań umożliwi także szeroką promocję działań organów Unii Europejskiej, jako zaspokajających oczekiwania obywateli państw członkowskich. Drugim stałym programem badawczym realizowanym przez Departament, zainicjowanym w ramach roku edukacji dla demokracji, będzie agregacja i analiza danych na temat postrzegania przez najmłodsze grupy wyborców, we wszystkich krajach Unii Europejskiej, stanu korzyści, albo niedogodności płynących z funkcjonowania UE, oczekiwań w zakresie zmian ustrojowych i priorytetów polityk Unii Europejskiej. Program ten będzie realizowany dzięki wykorzystaniu narzędzi z zakresu socjologii polityki oraz psychologii społecznej.

Działanie 1.1: Lexometria – nowa metoda badań legislacji dotyczącej praw podmiotowych

Metoda dotyczy badania stanu praktyki legislacyjnej dotyczącej różnych zagadnień, w tym tworzenia regulacji dotyczących różnych kategorii praw obywatelskich, takich jak: prawa człowieka, prawa wyborcze (stan demokracji), prawa pracownicze, prawa

przedsiębiorcy itp. Metoda jest całkowicie innowacyjna i unikalna na skalę światową, ale sprawdzona i stosowana od ponad 10 lat. Nazwana została lexometrią. Ma charakter jakościowy i ilościowy. Opiera się ona na założeniu, że tworzenie prawa wykazuje tendencje długoterminowe, gdyż podlega prawu podaży i popytu, tak jak wytwarzanie każdego innego dobra, materialnego i niematerialnego. Tendencje te przejawiają się w okresowym zwiększaniu lub okresowym zmniejszaniu zaangażowania ustawodawcy w tworzenie aktów prawnych, które odwołują się do konkretnych powodów tworzenia prawa: społecznych, ekonomicznych i politycznych. Można także powiedzieć, że zaprezentowane badanie ma na celu określenie, w jakim stopniu stanowienie prawa jest zdeterminowane koniecznością osiągnięcia określonych celów polityki legislacyjnej. Badania przeprowadzone opisywaną metodą doprowadziły do odkrycia wyraźnych długoterminowych tendencji w ustawodawstwie, których przebieg można łatwo powiązać z konkretną sytuacją gospodarczą, polityczną i społeczną. Badania mają charakter ekspercki, obejmują także wykorzystanie narzędzi modelowania matematycznego. Wyniki przedstawiono za pomocą wykresów. Prowadzone badania stanu polskiego ustawodawstwa obejmują obecnie okres od 1990 roku do chwili obecnej, co wymagało agregacji danych o ok. 5000 ustaw uchwalonych przez polski parlament.

Najważniejsze zalety metody: **(1)** lexometria pozwala na identyfikację głębokich zjawisk zachodzących w polityce legislacyjnej, których nie da się określić na podstawie analizy poszczególnych, wybranych regulacji prawnych; **(2)** lexometria pozwala na porównanie danych o stanie ustawodawstwa z danymi o sytuacji gospodarczej, co prowadzi do ustalenia korelacji sięgających 90%. Dane uzyskane za pomocą lexometrii w różnych krajach mogłyby zostać wykorzystane do analizy porównawczej sytuacji w tych krajach, w zakresie standardów przestrzegania praw politycznych (w tym stanu demokracji), praw obywatelskich, praw przedsiębiorców itp. Możliwe jest stworzenie – dzięki takiej analizie – aktualizowanej corocznie listy rankingowej krajów, która wskazywałaby pozycję każdego kraju w zakresie stanowienia prawa sprzyjającą lub niekorzystną dla ochrony praw podmiotowych.

Departament Projektów Edukacyjnych

Departament Projektów Edukacyjnych ma na celu tworzenie projektów edukacyjnych, których istotą jest ich demokratyczny charakter.

Szkoła jako jedna z podstawowych instytucji socjalizujących, tworzących zręby kultury, sama będąc takim swoistym laboratorium kulturowym demokratycznego i kształtowania tych postaw w ramach funkcjonowania wspólnoty szkolnej, co w efekcie może rezonować na szerzej pojętą sferę publiczną. Szkoła w tej perspektywie może być zatem laboratorium demokratycznym. Zadaniem departamentu jest zatem wypracowywanie projektów edukacyjnych, które mogą być wdrażane w instytucjach edukacyjnych. Kluczowym aspektem tychże projektów jest ich holistyczny charakter. Demokracja w edukacji oznacza bowiem budowanie kultury demokracji, obejmującej wszystkie aspekty edukacji (komunikacja, aranżacja przestrzeni, sposób sprawowania władzy, ocenianie, etc.). Projektując, monitorując edukację, będziemy szczególnie zwracać uwagę na takie aspekty jak: sprawstwo i niezależność uczniów i uczennic; wpływ na funkcjonowanie szkoły rozmaitych podmiotów związanych z tą instytucją (rodzice, uczniowie, etc.); pozycja ucznia, rodzica, nauczyciela, model zarządzania; relacje szkoły z otoczeniem społecznym; cele szkoły; sposób oceniania; realizowany model dydaktyczny; „kultura codzienności”.

Działanie 2.1: Wielostronna edukacja demokratyczna

Działanie 2.1 to konsolidacja różnych sposobów ujmowania demokracji – przez różne grupy społeczne – teoretyków i praktyków, naukowców i aktywistów, nauczycieli i uczniów, itd. pochodzących z różnych krajów, środowisk, systemów edukacyjnych. Opierając się na dwóch podstawowych założeniach, iż (1) demokracja jest konstruktem osobistym (tworzonym na bazie indywidualnego doświadczenia i jednostkowej siatki pojęć), oraz (2) demokracja jako pojęcie przynależy do różnych nauk i dyscyplin (z których żadna nie jest ważniejsza bądź mniej ważna aniżeli pozostałe), Działanie 2.1 zmierza do wypracowania strategii wielostronnej edukacji demokratycznej – tj. odwołującej się do wartości, emocjonalności, działań i poznania, jednocześnie wykluczającej wąską przynależność naukową demokracji, a więc bazującej na interdyscyplinarności i równorzędnym traktowaniu różnych dziedzin i społecznie-przedmiotowej negocjacji znaczeń.

W praktyce, pro-demokratyczne strategie edukacyjne to konsolidacja odpowiedzi na cztery podstawowe pytania: Jak wartościujemy demokrację? Co robimy na rzecz demokracji? Co czujemy względem demokracji? Jak rozumiemy demokrację? –

rozpatrywane z pozycji różnych nauk i dyscyplin. Zarówno (a) ujmowanie demokracji z perspektywy wyłącznie jednej domeny kształcenia (czyli np. tego, jak ją rozumiemy, bez uwzględnienia tego, co względem jej robimy lub odczuwamy), jak i (b) „przypinanie” jej do jednej dyscypliny naukowej (np. politologii lub ekonomii), bez spojrzenia na nią przez pryzmat innych dyscyplin, czyni edukację demokratyczną ułomną, a zatem w zasadzie szkodliwą, gdyż budującą niewłaściwy obraz demokracji. (Realizując tak rozumianą konsolidację różnych podejść do demokracji i demokratyczności, Europejskie Centrum Edukacji dla Demokracji stanie się miejscem spotkań – w sensie dosłownym i przenośnym – różnych punktów widzenia względem siebie komplementarnych).

Działanie 2.1 zakłada jednocześnie zwracanie szczególnej uwagi na aspekty językowe i kontekstualne – które same w sobie wskazują na konieczność podjęcia i stałego prowadzenia przedmiotowej konsolidacji: skoro bowiem demokracja jest pojęciem osobistym, negocjowanym społecznie i przedmiotowo przy udziale odmiennego języka i w odmiennym kontekście, to musimy być wszyscy wyczuleni na różne punkty widzenia, inaczej wyrażane i w innych okolicznościach doświadczane, zaś nasza wspólna wrażliwość w tym zakresie może znacząco przysłużyć się do bezpieczeństwa i pokoju. Nikomu nie możemy odmówić prawa do ujmowania demokracji w jego własny – choć społecznie determinowany – sposób, i nikomu nie możemy narzucić jednego konkretnego sposobu mówienia o demokracji, gdyż z uwagi na odmienne siatki pojęć i odmienne społeczne doświadczenie, dla każdego człowieka poszczególne pojęcia mogą oznaczać coś wyraźnie odmiennego.

O sensie Działania 2.1 i przedmiotowej konsolidacji ujęć możemy też powiedzieć odwracając nieco powyższą perspektywę: skoro ludzie się różnią, mają odmiennie zainteresowania i posługują się odmiennym językiem, to edukacja, która ma szansę – demokratycznie – „dotrzeć” do nich wszystkich musi posiłkować się różnymi kategoriami pojęciowymi. Innymi słowy, język (kod językowy) skutecznie wyjaśniający istotę demokracji jednej osobie, nie musi być z definicji adekwatny dla jakiegokolwiek innej osoby (mimo że wiele systemów kształcenia stawia uczniów „w jednym rzędzie” tak, jakby ich system pojęć był zupełnie identyczny). Przyjmujemy zatem, że dzięki konsolidacji ujęć realizowanej w ramach Działania 2.1, ECED wypracuje interdyscyplinarne strategie edukacji demokratycznej, z których skorzystają różne inne państwa w Europie i na świecie. Na chwilę obecną, tego typu konsolidacja ujęć demokracji nie jest prowadzona przez żaden inny ośrodek unijny.

Departament Kształcenia i Rozwoju

Departament Kształcenia i Rozwoju ma na celu projektowanie podstaw programowych edukacji dla demokracji w szkołach i w społeczeństwach europejskich oraz monitorowanie zakresu realizacji edukacji dla demokracji i monitorowaniem skuteczności edukacji dla demokracji w poszczególnych krajach.

Jego zadaniem będzie organizacja i powołanie uczelni Collegium Nobilium Novum, a następnie współpraca z kadrą naukową tej uczelni dla realizacji edukacji dla demokracji we wszystkich grupach wiekowych społeczeństwa. W tym zakresie Departament będzie konstruował programy kształcenia ustawicznego, a następnie ogłaszał, finansował i monitorował konkursy na programy edukacyjne dla demokracji realizowane **(1)** online w mediach publicznych i społecznościowych, **(2)** online poprzez Akademię Internetową, **(3)** stacjonarnie przez organizacje pozarządowe w formach uniwersytetów ludowych lub uniwersytetów trzeciego wieku. Departament Kształcenia i Rozwoju będzie w krajach europejskich monitorował i konsultował podstawy programowe przedmiotów szkolnych zawierających elementy edukacji dla demokracji, a także wydawał poradniki metodyczne dla nauczycieli i organizował szkolenia i konferencje metodyczne dla nauczycieli i wolontariuszy prowadzących działania edukacyjne dla demokracji. Departament będzie organizacyjnie nadzorował uczelnię Collegium Nobilium Novum, której zadaniem będzie kształcenie adeptów do pracy w służbie cywilnej i polityce oraz ich doskonalenie zawodowe w ramach studium podyplomowego Master of Public and Political Governance, a także monitorował skuteczność jej działań edukacyjnych.

Działanie 3.1: Aktywizacja młodzieży do współpracy na rzecz demokracji

Klasyczne badania psychologiczne, takie jak te przeprowadzone przez Hessa i Torney–Purtę w 1967 r., jasno wskazują, że okres młodości to kluczowy moment w rozwoju postaw sprzyjających aktywności obywatelskiej. To właśnie w młodości kształtują się podstawy wiedzy o systemach politycznych, które w późniejszym życiu stanowią fundament dla zaangażowania obywatelskiego i działań na rzecz demokracji. Jak pokazują badania Brada (1999) oraz Krzywosz–Rynkiewicz i Kennedy’ego (2023), osoby posiadające większą wiedzę na temat systemów politycznych są bardziej skłonne do angażowania się w działalność obywatelską. Wiedza ta nie jest jednak wystarczająca – kluczowe jest także praktyczne doświadczenie w sferze publicznej. Obywatelstwo to bowiem coś, czego uczymy się nie tylko z książek, ale przede wszystkim przez działanie. Umiejętność aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zdolność do wyrażania własnych poglądów w ramach debaty publicznej oraz współpraca z osobami o różnych perspektywach są fundamentami demokratycznego zaangażowania (McIntosh, Youniss, 2010).

Proponowane inicjatywy mają na celu stworzenie przestrzeni, w której młodzi ludzie będą mogli rozwijać te umiejętności. Kluczowym elementem tych działań jest połączenie poziomu lokalnego z międzynarodowym, co pozwoli na dzielenie się doświadczeniami oraz wzajemne inspirowanie się w ramach europejskiej wspólnoty. Współpraca szkół oraz miast partnerskich w ramach Europejskiego Roku Edukacji na rzecz Demokracji umożliwi młodym ludziom z różnych krajów nawiązanie dialogu i wymianę doświadczeń, co z kolei wzmocni ich poczucie przynależności do większej, europejskiej wspólnoty demokratycznej.

Na poziomie szkolnym, proponowane inicjatywy mogą obejmować organizowanie debat, warsztatów i projektów badawczych, które będą dotyczyły funkcjonowania systemów demokratycznych oraz roli obywateli w tych systemach. Tego rodzaju działania mogą pomóc uczniom zrozumieć, jak ich własne działania mogą wpływać na społeczność lokalną i szerzej – na całe społeczeństwo. Ponadto, uczestnictwo w projektach międzynarodowych umożliwi uczniom z różnych krajów zrozumienie, że mimo różnic kulturowych i historycznych, wszyscy mają podobne cele i wartości, jeśli chodzi o demokrację i zaangażowanie obywatelskie.

Również na poziomie samorządowym, inicjatywy na rzecz demokracji mogą przyjąć formę wspólnych projektów międzynarodowych, które będą realizowane we współpracy z miastami partnerskimi. Może to obejmować wspólne kampanie informacyjne, programy wymiany doświadczeń oraz projekty badawcze, które będą dotyczyły lokalnych wyzwań demokratycznych i sposobów ich rozwiązywania. Tego rodzaju współpraca nie tylko wzmocnia lokalne inicjatywy, ale także pozwala na korzystanie z doświadczeń innych społeczności, co może prowadzić do bardziej efektywnych i innowacyjnych rozwiązań.

Zadaniem Departamentu Inicjatyw Społecznych jest podejmowanie działań na rzecz budowania dialogu, partnerstwa, integracji i współpracy między organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego i instytucjami działającymi w obszarze edukacji dla demokracji.

Departament będzie również inicjował, wspierał i promował programy i projekty w tym zakresie, szczególnie budujące i wspierające rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez partycypację społeczną i praktyczne działania. W celu realizacji tych zadań zostanie stworzony bank z dostępnymi dla zainteresowanych informacjami o badaniach, nowatorskich programach i podmiotach zajmujących się rozwijaniem u dzieci, młodzieży i dorosłych całościowych kompetencji funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym: wiedzy, umiejętności i postaw. Ponadto DIS zajmie się monitorowaniem i opiniowaniem rozwiązań prawnych oraz wdrażanych na różnych szczeblach zarządzania programów społecznych pod kątem ochrony i przestrzegania praw człowieka/praw dziecka.

Działanie 4.1: Spektrum pro-demokratycznych inicjatyw edukacyjnych - współtworzenie i upowszechnianie

Najlepszą, najbardziej skuteczną formą edukacji dla demokracji jest możliwość jej praktykowania w działaniu. Dlatego chcemy stworzyć wspólną przestrzeń, w której różni kreatorzy projektów/programów będą mogli zaprezentować swoje rozwiązania, podzielić się sukcesami, czy wątpliwościami, co do zasadności wybranych przez siebie rozwiązań. Przestrzeń ta ma sprzyjać wymianie doświadczeń, prowadzeniu dialogu, poznaniu się, nawiązaniu kontaktów w Polsce i za granicą. A co równie ważne, będzie ona dostępna dla wszystkich, w każdym wieku, odbiorców indywidualnych lub reprezentujących instytucje, organizacje oraz różne dziedziny sztuki, nauki i oświaty, osób o różnych potrzebach edukacyjnych i życiowych. Wspólnym mianownikiem jest demokracja i wartości jakie ze sobą niesie.

Departament Monitoringu Językowego i Komunikacji

Z uwagi na szczególną rolę języka w procesie demokratyzacji i służącej jej edukacji, Departament Monitoringu Językowego i Komunikacji przyjmuje funkcję podwójną: na poziomie samego Centrum, stanowi on dodatkowy wewnętrzny “bezpiecznik” językowy, tak aby realizowane przez pozostałe departamenty badania, projekty, szkolenia i inicjatywy, bazowały na języku włączającym i politycznie poprawnym a tym samym realizowały międzynarodowe ustawodawstwo w odniesieniu do równości i sprawiedliwości, a także praw przysługujących mniejszościom narodowym i etnicznym oraz społecznościom posługującym się językami regionalnymi.

Przede wszystkim jednak, departament realizować ma różne zadania zewnętrzne związane ze współpracą międzynarodową i komunikacją pomiędzy różnymi podmiotami społecznymi, przy zaangażowaniu partnerskich ośrodków o charakterze zbliżonym do Centrum ECED oraz specjalistów ds. językowych podstaw demokracji, edukacyjnej roli języka, socjolingwistyki, dezinformacji i przekazów medialnych. Dodatkowo, równie istotnym zadaniem Departamentu Monitoringu Językowego i Komunikacji będzie zabezpieczenie – na płaszczyźnie językowej – samego ECED, jak i innych struktur UE przed dwoma rodzajami ryzyka – intencjonalnie negatywnym językiem stosowanym przez wrogów UE w postaci generowania niekorzystnych skojarzeń, oraz nadmiernie pozytywnym językiem stosowanym przez podmioty europejskie, lecz zniechęcającym europejskiego odbiorcę.

Departament Prawny

Departament Prawny czuwa nad zgodnością działalności ECED z wszystkim adekwatnymi regulacjami prawnymi. Sporządza dokumentację prawną odnoszącą się do utworzenia, funkcjonowania, oraz działań realizowanych przez Centrum jako całość lub dowolną z jego składowych jednostek lub przedstawicieli.

Czym jest ECED?

ECED to pro-demokratyczny hub, gromadzący podmioty edukacyjne działające na rzecz demokracji – szkoły, organizacje, instytucje, i inne.

ECED powstał, aby przeciwdziałać erozji systemów demokratycznych, izolacjonizmowi oraz próbom destabilizacji europejskiej jedności. Akcentując szeroką współpracę międzynarodową na płaszczyźnie edukacji, ECED wypełnia ważną lukę na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i demokracji.

Jakie cele ma ECED?

ECED zmierza do wypracowania i szerzenia:

- * prodemokratycznych strategii edukacyjnych
 - * wychowania wspólnotowego
 - * sprawczości i postaw obywatelskich
 - * myślenia krytycznego zapobiegającego wpływowi dezinformacji

ECED działa na bazie różnorodności i synergii, gromadząc i współkształtując rozmaite prodemokratyczne rozwiązania edukacyjne.

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

wszystkie osoby i podmioty edukacyjne, podzielające pogląd, iż

Wspólnie
tworzymy

EDUKACYJNY
BEZPIECZNIK
DEMOKRACJI

demokratyzacja społeczeństw jest najpilniejszym i najważniejszym zadaniem XXI wieku, zaś drogą ku realizacji tego zadania jest edukacja.

Czym zajmuje się ECED?

ECED przede wszystkim:

- * BADA procesy demokratyzacji
- * PROJEKTUJE edukację demokratyczną
- * KSZTAŁCI nauczycieli i uczniów
- * PROMUJE wartości demokratyczne, zwracając uwagę na szczególną rolę JĘZYKA.

[stąd ogólna struktura ECED]

W prodemokratycznej współpracy ze swoimi Partnerami, ECED współtworzy z nimi zróżnicowane Zasoby, organizuje Wydarzenia, podejmuje różne Działania, upowszechniając wiedzę i doświadczenia służące demokratyzacji.

Gdzie jest siedziba ECED?

Siedziba ECED znajduje się w Polsce (w Poznaniu) z uwagi na szczególną rolę, jaką Polska odegrała i odgrywa w procesie demokratyzacji w Europie i na świecie.

Demokratyczny dorobek Polski to dziś m.in. przełamanie dominacji sił politycznych demontujących podstawy systemu demokratycznego, dziedzictwo Janusza Korczaka, lexometria oraz interdyscyplinarny model badawczy demokracji.

Zespół założycielski ECED tworzy grupa teoretyków i praktyków demokracji reprezentujących różne dziedziny i środowiska, ECED wspierany jest przez liczne autorytety krajowe i międzynarodowe.

ECED - Koncepcja dalszego rozwoju

Dalszy rozwój ECED rozumiany jest jako przebiegający na czterech płaszczyznach, stanowiących jednocześnie **cztery docelowe funkcje Centrum**, wzajemnie się wspierające i uzupełniające. Efektem szerokiego i dalekosiężnego funkcjonowania ECED są w zamyśle cztery komponenty:

Generowanie i upowszechnianie **WIEDZY**

- poprzez badania naukowe, projekty edukacyjne, kształcenie uczniów i nauczycieli

Tworzenie i wymiana **OPINII**

- wyrażanych przez naukowców, różne środowiska społeczne, polityków, ekspertów

Wzmocnienie i pogłębienie **INTEGRACJI**

- pomiędzy instytucjami pro-demokratycznymi, decydentami, społecznościami, krajami

Wsparcie i rozbudowa **KONSTRUKCJI**

- programów edukacyjnych, ośrodków kształcenia, polityk, strategii rozwoju